

Pesti építőmesterek munkássága 1809—1847.

Minden város büszkesége minél régebb multja, amelyről nemcsak oklevelek tesznek tanúságot, hanem a város külseje is, régi építésze, ez az utcákon álló, mindig látható, mindenki számára érthetően beszélő krónika.

Budapest a legrégebb közép-európai városok közé tartozik, hisz az első telepedés római telepedés volt, sőt egyes nyomok szerint ezeket is már megelőzték kelta telepések. De Budapest kőberótt krónikáját az évszázadok sorozatos balszerencséje elpusztította, a húsz évszázados krónikának kilenc tizedét megtépte, úgyannyira, hogy csak egy-egy foszlány jelzi az elpusztult lakók helyét. Mindössze az utolsó két évszázad lapjaiból maradt valamelyes reánk, a török távozása utáni negyedévezred lapjai, amelyek, sajnos, ugyancsak nem teljesek, mert az utolsó száz év kíméletlensége itt is sok szép lapot elpusztított, lebontván sok olyan épületet, amelyeket még használni lehetett volna . . .

Nem kevésbé szomorú az, hogy ezt a megtépett könyvet is alig ismerjük. Budapest építészetének hozzánk közelebbfekvő részei is az érdeklődés hiányának homályában olvasatlanul rejtőznek. A XVIII. század építészettörténete most kezd elénk tárulni a meginduló kutatásból, a XIX. század első feléről is csak egy maroknyi, részben szóbeszédre, nagyapák elbeszéléseire alapozott tanulmányunk szól. Pedig a levéltárak — bár a szakemberek között is kevesen tudják — duzzadnak attól az anyagtól, amellyel ezt a fejezetet tökéletesen meg lehet világítani. Különösen vonatkozik ez Pestre és a XIX. század első felére, melynek építészettörténete a József nádor megteremtette Szépitőbizottmány hatalmas levéltárának több mint 12.000 iratában fekszik.

1809-től 1847-ig Budapest lakossága megháromszorozódott és megközelítette a 200.000-et, s ez idő alatt Pesten három és félezer ház épült. Ezen nagyszabású építőtevékenység, ez a fejlődés tükröződik a Szépitőbizottmány aktáiban és így ez iratokból kiolvashatni Budapest nagyvárossá való növekedésének minden jelenségét, 40 év építészeti haladásának tüneteit.

Ennek felismerése vezetett, amikor még az 1925. év nyarán átnéztem a Fővárosi Levéltárban »Verschönerungs Akten« címen őrzött kötegeknek 1809-től 1847-ig terjedő részét s e 12.076 iratcsomóban 41 pesti építőmester több mint 3000 tervét, közel tízezernyi rajzot találtam a hozzátartozó hivatalos iratok tömegében. E felfedezés annál is érdekesebb volt, mivel nyomtatásban is megjelent hírek szerint e korból mindössze 300 terv maradt reánk.

Az anyag gazdagságát és értékét csak annak teljes feldolgozásával és igen messzemenő kiadásával lehetne érzékeltetni, mert a hozzáértő számára ez iratokban városunk fejlődésének úgyszólván minden vonatkozása élesen megrajzolódik. Egy művészettörténetileg képzett szem részére ez a hatalmas egységes rajztömeg módfelett izgalmas anyag, mert abban az európai építőművészet a XIX. század elejéig terjedő szerves fejlődésének fokozatos elsorvadását és elhalását figyelhetni meg, nevezetesen azt, hogy a tradíciókon felnőtt építészetet, a mesterség szeretetéből és beható ismeretéből kialakult architektúrát miként váltja fel fokozatosan az iskolás tudás, a múlt építészeteinek száraz archeológiai ismeretére alapított eklekticizmus — miként fullad az építészet a sablonba —, amely azonban még a teljes lezúllás közepette is bizonyos magasabb közízlésbeli szintet képvisel a század második felének, különösen végének törekvéseivel szemben, amikor is minden építész »egyéni stílusra« törekedett, amikor a »stílussteremtés« vált jelszóvá. Ez a nagyon gazdag anyag feldolgozható volna a legkülönfélébb módszerekkel. Például kidomborítható volna, — amint azt egy ízben megkíséreltem¹⁾ —, hogy a XIX. század elején a klasszikus köntösben még élő barokktradíciók miképpen hálnak el és miképpen jelenik meg a 40-es években egy bizonyos tétova, kereső eklekticizmus, — mely majd a renaissance bizonyos ismeretére alapozott irány, — nevezetesen Pollack Ágostonnál, aki a korszak végén Ybl Miklós főnöke — másrészt a középkori formák, nevezetesen a csúcsív felé irányuló érdeklődés — főleg Zofáhl Lórántnál, akinek irodájában Fessler Frigyes működött.

A feldolgozás egy másik módja a monográfikus lehetne, egyrészt felhasználván az egyes mesterek itt fekvő rajzait, másrészt azok élettörténetének részletes megírásával. Ezek a monográfiák egymás mellé sorakoztatva a száz év előtti építészetnek és művelőinek változatos képét adnák. Élén állna *Pollack Mihály*, aki tekintélyben és művészetben, belső kultúrában és alkotókészségben feltétlenül a legnagyobb szabású alakja volna ennek az arcképcsarnoknak. Az ő számára minden feladat művészi probléma volt, amelyet igyekezett minden részletében tökéletesen megformálni és kialakítani. Nagyszámú bérházainak alaprajzai részletmegoldásaikban valóban ugyanolyan elmélyedésnek, mesterségbeli tudásnak és műgondnak fokán állanak, mint két főműve, a Nemzeti Múzeum és az elpusztult Vigadó. Ép ezért munkáinak száma jelentékenyen kisebb, mint a kortársaié. (35 évi működése alatt 138 beadványi tervvel szerepel, amelyek közül csak 54 haladja meg az egyemeletest.) Sőt az adatok összehasonlításából észrevehetni azt, hogy bizonyos tartózkodással gyakorolta mesterségét, amelyet nem tekintett üzletnek. (1838-ban a nagy árvizet követő építőkonjunktúrában mindössze 16 épületre kért építési engedélyt, míg ugyanakkor Zofáhl Lóránt 67, Hild József 49 tervvel szerepelt.)

Egész más természetű *Hild József* munkássága, akitől 30 év alatt 274 épület terve maradt meg. Irodája és építővállalata a nagybani termelésre törekedett és sikerült is neki az, hogy a Lipótvárosban egész utcatorokat építsen be két-három emeletes bérházakkal, amelyek homlokzatai különböző telekhosszúságokon ugyanazt az egyszerű ritmikus rendszert ismétlik. Talán azt mondhatná valaki, hogy Hild állandóan ugyanazt a sablont szabta házaira — viszont az eredmény nem volt kedvezőtlen! Hisz ismeretes, hogy a Mérleg-utcától az Arany János-utcaig terjedő általa tervezett dunaparti házsor a Lloyd-palota hatalmas oszlopcsarnokával

minő nagyszerű és monumentális megjelenést adott Budapestnek. Ha a Vasquez-féle metszeteket nézzük, igazán sajnálnunk kell, hogy ezt a képet egy biztosítótársaság és egy pénzüzet székházának hivalkodó homlokzata váltotta fel! De ezenfelül is igen sok téren volt mesteri keze Hildnek. Így híresek voltak oszlopos udvarai, amelyek közül ugyyszólván csak a Lloyd-palota élte túl a háborúelőtti korszak rombolásait.²⁾ Híresek voltak Hild boltzatai, amelyeknél arra törekedett, hogy minél jobban megközelítsék a vízszintest. Úgymondják, hogy ezen a téren Pollack-kal versenyzett és legyőzte azt, — míg végül merészsége folytán bekövetkezett a lipótvárosi templom katasztrófája.

Tisztázandó volna Hilddel kapcsolatban az a kérdés is, vajjon miképpen lett ő a Lloyd-palota tervezője? A Magyar Mérnök és Építész Egylet Pollack Mihály-rajgyűjteményében ugyanis szerepel ez épületnek egy a kivittel csaknem azonos terve, amelyet Pollack Mihály készített.

De a két elsőrendű, mert a köztudatban legismertebb név mellett nagyszámú munkákkal szerepelnek ez irattárban más kitűnő művészek. Az egyik *Kasselik Fidélío*, egy ugyancsak barokképzettségű művész kitűnő tervekkel, amelyek alapján felépített házak közül egy-kettő ma is fennáll még. Mellette áll *Hofrichter József*, a Kálvin-téri templom tervezője, aki a Megyeház Semmelweis-utcai szárnyát építette és akire a gróf Károlyi-család Kecskeméti-utcai palotája átépítésének kivitelezését a bécsi Anton *Pius Riegl* tervei alapján bizta.³⁾ Hofrichter e bécsi terveket alaposan módosította és azoknak a kivitel közzé jellegzetes pesti ízt adott.

Ott van a két *Brein*: *Fülöp*, akinek művészete ugyancsak a barokk végső kicsengésével teljes és a fiatalabbik, *Brein Ignác*, akiről csak kevesen tudják, hogy sok minden egyében kívül a Deák Ferenc-téri »Két törökhöz« címzett ház homlokzata az ő műve.⁴⁾

Még kevesebben tudnak *Düttrich Józsefről*, aki 1810-ben felépítette a Károly-körút és Király-utca sarkán az akkori Pest legmagasabb házát, az óriási méretű négyemeletes Gyertyánffy-féle bérházat.

Ismertebb név *Zitterbarth Mátyás*-é, hiszen ő építette a Vármegyeházat és az első Nemzeti Színházat! De az irodalom eddig csak egy *Zitterbarth*-ról tud — pedig hárman szerepeltek. A legidősebb úgylátszik az idősebb *Zitterbarth Mátyás* volt, aki kb. 1820-ig működött. 1829-ig szerepel *Zitterbarth János*, akinek özvegye *Zitterbarth Teréz* 1832-től 39-ig folytatta *Zitterbarth János* üzletét. És csak 1829-ben jelenik meg a köztudatban élő *Zitterbarth Mátyás*.

A korszak második felének kiterjedt gyakorlatú építészei voltak *Zofahl Lóránt* (300 terv), akinek irodájában később több nagynevű mester kezdte meg gyakorlatát — és *Kasselik Ferenc* (413 terv), aki, mint ismeretes, az egyemeletes barokk városházát pilaszteres kétemeletes formába hozta és később annak harmadik emeletét is megépítette.

Talán meglepően hat az a tény, hogy özv. *Zitterbarth Teréz* is szerepel a pesti építőmesterek között. A céhrendszer idején ez általánosan bevett szokás volt és a 40 pesti építőmester között öt özvegy is szerepel az említetten kívül: özv. *Brein Magda*, özv. *Hild Klára*, özv. *Düttrich Anna* és özv. *Kasselik Eleonóra*. Persze a nagyobb biztonság kedvéért a tervet egy más építőmester is aláírta, mint a kivitelért felelős szakember.

Ennyiféle lehetőséget tartalmaz e levéltár anyagának monografikus feldolgozása, amire felette nagy szükség volna, mert a szájról-szájra hagyományozott, kézzől-kézre átvett tévedések és helytelen atribúciók száma

meglepő nagy. Csak egy-kettőre mutatok reá. A *Kálvin-téri* templomot hol Balla József földmérőnek, hol pedig Hild Vincének tulajdonítják. Ballának csak annyi köze volt az építkezéshez, hogy ő volt a hitközség kúrátor. Hild Vince pedig ácsmester volt és néha-néha építésvezetőnek alkalmazták! A *gróf Károlyi palotát* hol Pollacknak — Mihálynak vagy Ágostonnak —, hol Ybl Miklósnak szokás tulajdonítani. A valóság már most az, hogy Pollack Ágoston és Ybl a negyvenes évek végén átalakításokat végeztek ezen a palotán. Több hasonló tévedés fertőzi meg a régi Pest építész-történetét és igen jellemző az, hogy egyes publikált hiteles adatokat a későbbi szerzők egyszerűen nem kívánnak tudomásul venni.⁵⁾

De a monografikus feldolgozáson túl felette érdekes eredményeket lehetne elérni, ha a tervanyagot Pest lakóházainak fejlődése szempontjából dolgoznók föl. Hogyan alakult ki a jellegzetes pesti bérház-alaprajz? Egy az építész szemével dolgozó kutató világosan kimutathatná, hogy Budapest egészségtelen és átkos építőrendszere hogyan alakult ki, hogy abból, ami eredetileg a kis épületmagasságoknál megengedhető volt, miképen lettek a házak magasságának növekedésével többé jóvá nem tehető bűnök, amelyek átkát azok a generációk szenvedték meg, amelyek egymást követték e házakban. Kimutatható volna, hogy a telekkiuzsorozás virtuóz módszereinek gyökerei hová nyúlnak vissza és miképen erősödtek meg egy évszázad alatt.

Az anyag színes és szemléletes háttért adhatna gazdaságtörténeti kutatásoknak is, ha vizsgálat tárgyává tennők, hogy miképen változott az építkezések száma a szóbanforgó negyven év alatt, milyen összefüggésben volt a gazdasági viszonyokkal, a háborúkkal, a többszörös devalvációval és a jó természettel. Hogy egy olyan esemény, mint az 1838. évi nagy árvíz az építkezésekre mit jelentett, azt néhány számmal mutatom meg. Az építési engedélyek száma 1837-től 1841-ig a következőképen változott:

1837	72	építési engedély	kérvény
1838	457	«	«
1839	397	«	«
1840	174	«	«
1841	131	«	«

Az árvíz olyan munkamennyiséget teremtett, hogy 12 építőmesterről tudunk, akik csak ez évben dolgoztak Pesten a céhek külön engedélye alapján.

Az anyag nagyszabású topográfiai kutatás alapjául szolgálhatna — ugyanis segítségével Pestnek a XIX. század elején történt fejlődését lehetne felrajzolni: miként törte át a Deák Ferenc-utca, Károly-körút, Múzeum-körút vonalát a lakosság növekedése és gazdagodása. És e keretekbe igen érdekes városépítési megfigyelések illeszkedhetnének, hogy egy példát említsek, miképen lett a Városligeti Fásor a gazdag pestiek nyaraló-negyede, melyet remek portikuszos villák képeztek, amelyhez a bejáratot a *Zofahl* tervezte oszlopcsarnokos *Lövölde* és a *Zitterbarth*-féle nagyszabású *Malvieux-mulatóház* képezte, célpontját pedig a *Pollack Mihály* építette *bájos vendéglő* alkotta. De más igen jellegzetes problémák is kidomborodnának. Így például, hogy minő nehézségekkel sikerült József nádornak a József-tértől a Dorottya-utcaig terjedő éktelen Söhivatalt megszüntetnie, amely a régi Belvárost elzárta az új Lipótvárostól — és azt a jellemző tény, hogy a nagy nádor halála után a kapzsiság a József-

teret újra be akarja építeni, ami ellen a háztulajdonosok tiltakoznak. Részleteiben is megismerhetnők azt a meddő harcot, amelyet *gróf Széchenyi István* a *Nemzeti Színháznak* a mai Tudományos Akadémia telkén való felépítéséért hiába harcolt. A későbbi akták világosságot deríthetnének arra a kérdésre, hogy a Mária Valéria-utca és a Dunapart közötti terület miért parcellázott és miért nem valósult meg a Széchenyi követelte hatalmas platánfasor. A már említett Vasquez-féle metszetből megtanulhatjuk, hogy mit vesztett el ezzel Pest.

Az anyag nagysága és gazdagsága dacára még sem teljes. Mindenekelőtt hiányzik még néhány terv, sőt sajnos éppen a legérdekesebbek hiányoznak. Így a Vármegyeház, a Nemzeti Színház, a Nemzeti Múzeum, a Városház, a Lloyd-palota, a Nemzeti Kaszinó és a Ludoviceum rajzai. Ügylátszik, hogy ezek más magasabb hatóságokhoz kerültek.

Adminisztratív intézkedések folytán is hiányos az anyag. 1822-től az építkezés ellenőrzése céljából az aktához tartozó tervpéldány átküldetett a városi tanácshoz és csak 1829-től kezdődőleg őriztetett meg külön kötegekben a Szépitő bizottmány levéltárában. Így kb. 300—400 épületről nincsen tervünk. S úgy tetszik, hogy e hiányzó tervek között vannak a Deák Ferenc-utcai épületek rajzai is, amelyek úgyszólván teljes egészükben hiányoznak.⁶⁾

Nagyszabású feladatok várnak itt a kutatókra. A magam részéről miután az egész anyagot áttanulmányoztam, a fentiekből néhány fejezetet már évek előtt megírtam.⁷⁾ Egyéb, minden időmet igénybevevő tevékenységemnél fogva, a tervezett további monográfiák megírását még nem fejezhettem be. De viszont úgy tetszik, hogy a többhavi munka árán elvégzett általános anyagrendezés olyan kiindulópontot képez, amely önmagában is értéket képvisel és ezért megtisztelő felhívásra ezen alapvető adatgyűjtésemet adom közzé a következőkben egyszerűen mint adatjegyzéket, mesterenkinti és topográfiai feldolgozásban. Tanulmányom tehát a következőket tartalmazza:

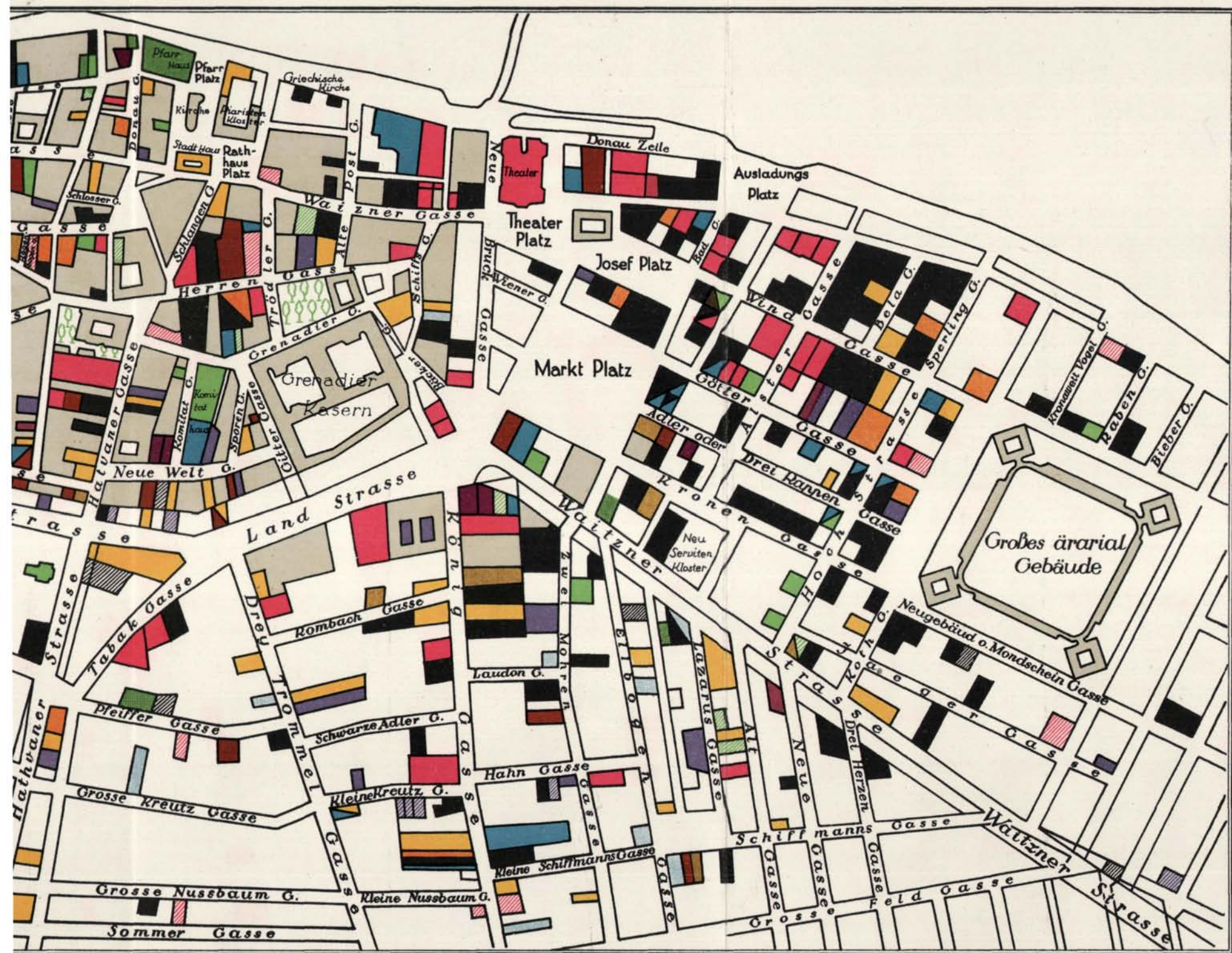
I. *Összefoglaló kimutatás* a »Verschönerungs Akten« 1809-1847-ig terjedő beadványi terveiről, mesterek és évek szerint felállítva. E kimutatás e korszak pesti építőtevékenységének meglepő tükrét nyújtja.

II. *Mesterenkinti jegyzékek* a 18 legnevezetesebb mester munkásságáról. E jegyzékben általában csak az egyemeletes és annál nagyobb épületek foglaltatnak — mivel a jelentéktelenebbek művészi értékkel alig bírnak, — de egyes méltánylást igénylő esetekben a kisebb objektumok is megtalálhatók, amennyiben topográfiai és művészettörténeti szempontból érdekesek. E jegyzékek segítségével most már a tervek és iratok könnyen megtalálhatók, másrészt a még ma is meglévő, részben átalakított felmagasított házak kora és mestere könnyen megállapítható.

Ép ezért úgy vélem, hogy e jegyzékek egyrészt jelentősen megkönnyítik a még hiányzó monográfiák megírását, másrészt műemléki szempontból is hasznos szolgálatot tehetnek, mert reá mutatnak azokra az épületekre, amelyek különös értékeket tartalmaznak.

III. E jegyzékek tartalmát egy *topográfiai térképben* foglaltam össze, amely áttekinthető formában mutatja meg az egyes épületek tervezőjének személyét. Úgy vélem, hogy ez a módszer képszerűbb fogalmat ad e kor mestereinek munkásságáról, mint a névsorok.

A térkép felállítása aránylag nagy nehézségekkel járt.

A PESTI ÉPÍTŐMESTEREK MUNKÁSSÁGÁRÓL 1809—1847.

1805. évi térrajza s a Szépítő Bizottmány iratai alapján szerkesztette dr. ing. Bierbauer Virgil.

Mindenekelőtt a régi utcanevekbe kellett beleélni magamat. Az egyes épületek helyének megállapítására két módszer szolgált. Az egyik a régi térképek házszámainak egyeztetése a maiakkal. Sajnos, ez kevés segítséget nyújtott, mert a régi házszámok rendszere a város növekedésével állandóan változott. Célravezetőbbnek bizonyult, ha ezekből a házszámokból kiindulva, a telekméreteket figyelembevételével történt a megállapítás. Lehetséges ez a módszer azért, mert a telekformák csak nagyobb szabályozásoknál változnak. Persze néhány épületnél a jelenlegi házszám megállapítása semmiképen sem sikerült.

Bizonyos nehézségeket jelentett az, hogy néhány telekre több tervet is nyújtottak be — részben ugyanaz a mester — részben pedig különböző mesterek. Ennek magyarázata különféle lehet. Megtörténhetett, hogy az első terv nem került kivitelre s később arra a telekre ugyanaz vagy más újabb tervet készített; megtörténhetett, hogy az épület részletekben épült fel, s ezért az építkezést megkezdő mester a további részépítésre újabb kérvényt adott be; de előfordult az is, hogy a kiegészítést, pl. emelet ráépítést már más mester tervezte és végezte. Ilyen kétes esetekben a térképen a mesterjelzés átlós festéssel történt.

Abban a reményben adom át e munkámat a nyilvánosságnak, hogy a további kutatásnak alapját sikerült megvetni és ez alapból felépülhet a XIX. század első felének pesti építészettörténete.

Dr. ing. Bierbauer Virgil.

¹⁾ V. ö. Magyar Művészet 1927. 224. old.; Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye 1925 április.

²⁾ *Petrík Albert*: A régi Buda-Pest építőművészete. III/65. és IV/81. II., valamint *Dr. B. V.*: A régi Buda-Pest építészete. 1920. 45. l.

³⁾ A Kecskeméti-utcai gróf Károlyi palota helyén a XVIII. sz. közepén gróf Barkóczy Ferenc egri püspök háza állott, szomszédja a Harruckern báró háza volt. Gr. Károlyi Antal 1779-ben e két tulajdonába jutott telket egyesítve a *Barkóczy házat palotává alakítottatta*, a tervet — melyet Éble Gábor »A Károlyi grófok nagy-károlyi várkastélya és pesti palotája« 1897-ben megjelent művében a szerző nevének említése nélkül közölt — dr. Réh Elemér szives közlése szerint *Mayerhoffner András* készítette. Egy későbbi átépítést *Jung József* pesti építőmesternek kell tulajdonítanunk — s mindez előzetes építkezésekre alapult a Riegl-féle terv és annak Hofrichter-féle kivitele. Később *Polack Ágoston* is dolgozott a palotán — úgy tetszik belső átalakító munkákat végzett ott. Ennek tulajdonítható az, hogy Éble a palotával kapcsolatba hozza a »hirneves Pollákot«. A palota építészettörténetének tudományos feldolgozása még várat magára — mindezt csak a közkezen forgó és a napisajtó által ismételtelen felfrissített legendák végleges cáfolatára közlöm.

⁴⁾ V. ö. *Schoen Arnold*: Pest-Budai Művészeti Almanach 1919. 59. l.

⁵⁾ V. ö. *Benedek Lujza*: Az empire építészet Pesten (1927).

⁶⁾ V. ö. 3301/V. A. aktát.

⁷⁾ a) *Dr. B. V.*: Pollack Mihály a régi pesti paloták építőmestere. Magyar Művészet 1925. 552. l.

b) *Dr. B. V.*: Pollack Mihály nagy pesti középületei: I. A régi pesti Vigadó építészettörténete. U. o. 1926. 116. l.; II. A Nemzeti Múzeum. U. o. 1927. 224. l.

c) *Dr. B. V.*: Kassalik Fidelio és Hofrichter József pesti építőmesterek művészete. A Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye. 1927. 62. l.

I. A). ÖSSZEFOGLALÓ KIMUTATÁS A PESTVÁROSI ÉPÍTŐMESTEREK MUNKÁSSÁGÁRÓL. 1809—1847.

	1809	1810	1811	1812	1813	1814	1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823—1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Megjegyzések
Pollack Mihály	1	5	2	8	2	5	7	4	4	5	6	7	9	4	—	5	—	2	4	5	3	1	11	2	16	5	4	2	4	5	—	—	—	—	Felelős: Zofahl, később Diescher J.
Zitterbarth János	—	5	1	5	4	3	11	4	3	9	6	2	4	5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
id. Zitterbarth Mátyás	4	9	10	8	11	5	12	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
ifj. Zitterbarth Mátyás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	11	5	5	6	5	8	10	33	43	17	15	8	4	6	9	4	7	
özv. Zitterbarth Teréz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	2	4	40	22	—	—	—	—	3	—	—	—	
Hofrichter József	1	2	4	3	1	7	7	4	—	2	2	2	3	5	—	5	2	4	11	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Felelős: Pollack Á.
Brein Fülöp	12	33	14	17	5	11	17	11	5	3	6	18	16	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Brein Ignác	—	—	—	6	12	3	6	1	3	2	8	9	4	6	—	14	10	2	7	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
özv. Brein Magda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	10	19	20	2	2	—	2	3	1	5	2	
Kasselik Fidéi	1	1	3	4	4	2	3	2	1	2	2	2	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Kasselik Ferenc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	11	9	11	10	9	2	12	13	53	77	33	33	18	12	20	33	18	18	Felelős: Hild J., később Hild K.
özv. Kasselik Eleonóra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Landherr András	1	2	—	1	5	1	3	7	2	2	—	—	—	—	—	17	10	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Eberl Károly	—	—	—	2	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Hild József	—	—	—	1	2	—	—	—	—	1	1	2	2	5	—	7	4	3	11	8	12	5	18	20	49	38	36	24	33	36	20	11	18	15	
Hild Károly	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	23	21	—	—	10	15	13	11	Felelős: Hofrichter József.
özv. Hild Klára	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	4	—	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Düttrich József	—	—	1	—	—	1	4	3	—	2	3	5	5	2	—	3	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
özv. Düttrich Anna ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Zofahl Lőrinc	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	3	1	10	18	18	12	9	10	67	81	23	9	2	3	3	2	9	—	

I. B). ÖSSZEFOGLALÓ KIMUTATÁS A PESTVIDÉKI ÉPÍTŐMESTEREK MUNKÁSSÁGÁRÓL. 1809–1847.

	1809	1810	1811	1812	1813	1814	1815	1816	1817	1818	1819	1820	1821	1822	1823–1828	1829	1830	1831	1832	1833	1834	1835	1836	1837	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	Megjegyzések	
Landl András										1																										
Hacker Lambert											2	1																								
Dankó József																			1		1		1	1						1						
Pollack Ágoston																						1		2	52	36	10	6	4	7	3	8	12	10		
Vojtha Ferenc																						1		1	1	1										
Teig Ernő																									13	4										
Mieksch Ferenc																									2	2										
Kimmach József																									1	2										
Eckmann József																									2	2										
Frauenfeld Miklós																									1	1										
Küstermann Miklós																									1											
Bretterbauer Anton																									5											
Wieser Ferenc																									2	5						1	1			
Stöger József																									3											
Hofhauser																									3											
Diescher János																													1	5	5	4	9	1		
Diescher József																									31	27	15	10	10	7	6	8	7			
Böhm Benedek																									2		2	2	1							
Hikisch Ferenc																									1											
Graschitz Mátyás																									1											
Wagner János																										1					1	3	9	8		

II. MESTEREK SZERINTI JEGYZÉKEK.

A) JELENTŐSEBB MESTEREK.

BREIN IGNÁC

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok régi	mai	Eme- let- szám
1812	764	St. Schütz	Josephstadt 487—88	Külső Józsefváros	fsz.
1812	920	Lor. v. Deáky Garten- haus	Kemnitzerscher Garten	Városliget	fsz.
1814	1.097	Joh. Elsasser	Königsgasse	Király-u. . . ?	I.
1814	1.295	Joh. Lang	Auswindplatz 48	Kossuth L.-téren	I.
1815	1.331	Fr. Willer	Pfeiffergasse	Sip-u. 13	I.
1815	1.345	Jos. Adam	Ungargasse	Magyar-u. 4	I.
1817	1.920	J. Frik	Vor dem Hatvaner Tor neben dem Zettelhaus	Rákóczi-út elején	I.
1818	2.309	Martin Schurdek	Landstrasse	Károly-körút 18	I.
1820	2.666	St. Décsy	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 7	I.
1820	2.687	Joh. Pfligler	Waizenerstrasse 1069	Vilmos cs.-út 23	fsz.
1820	2.712	Ign. Engel	Kolbachergasse	Reáltanoda-u. 13	fsz.
1820	2.764	Fr. Unger	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 23	I.
1820	2.770	Fr. Sellner (V. ö. 3.933, később Falny)	Windgasse 432	Nádor-u. 3	I.
1820	2.828	Martin Schwalek	Ungargasse	Magyar-u. 12	fsz.
1821	2.986	Saját háza	Saltzamtgrund 482	Dorottya-u. 8	II.
1821	2.997	Joh. Nep. v. Horváth	Herrengasse, Br. Bru- dernscher Grund	Petőfi Sándor-u. 8	II.
1821	3.018	Math. Glass	Waizenerstrasse	Vilmos cs.-út 12	I.
1822	3.147	Carl Kemnitzers Meyerhoff	Fabrikgasse 577	Jókai-utca	I.
1822	3.148	Carl Kemnitzer	Haus zu den zwei Türken	Vilmos cs.-út 2	II.
1822	3.177	Fr. Rottenpiller	2 Mohrengasse	Paulay Ede-u. 21	II.
1823	3.425	Al. Teleky	Ellbogengasse 969	Andrássy-út helyén	I.
1823	3.505	Joh. Pietsch	Schiffmangasse 990	Hajós-u. 5	I.
1823	3.531	Emerich Nagy	Seltsamengasse 965	Rákóczi-tér helyén	I.
1824	3.561	Gr. Anna v. Szerdahelyi	Tabakgasse 290	Dohány-utca	I.
1825	3.702	Bujanovits	Leopoldgasse	Váci-u. 46	II.
1826	3.710	Ign. Rupp	Dorotheengasse	Dorottya-u. 4	II.
1828	4.374	Löwenstein	Landstr. geg. Museum	Múzeum-körút 37	I.
1829	4.579	Br. Steinlein	2 Adlergasse	Sas-u. 3	II.
1829	4.613	Math. Slettner	Schönegasse	Szép-utca 4	II.
1832	5.512	St. Désy	Gittergasse	Gerlóczy-u. 7	I.
1832	5.548	Saját háza	Lerchenfeldgasse	Király-u.	fsz.
1833	5.685	M. Stumm	Ungargasse 365	Magyar-u. 9—11	I.

BREIN FÜLÖP

1810	221	N. Jakabffy	3 Rappengasse	Sas-u. 1	I.
1810	220	Franz Mayer	Hatvanergasse	Kossuth L.-u. 19	II.
1810	232	M. Landhuber	Schiffmangasse 689	Hajós-u. 13	I.
1810	234	Joh. Lenz	3 Trommelgasse	Dob-u. 26	I.
1811	572	Anton Unger	Königsgasse	Király-u. 10	II.
1811	624	Klara Maar	Waizener Landstrasse	Vilmos cs.-út 26	I.
1811	691	Wenzel Janiol	Rombachgasse 335	Rombach-u. 10	I.
1812	754	Joh. Soller	Beim Tabakamt in der neuen Stadt	Lipótváros	II.
1815	1.336	Ign. Lehnhardt	Neue Weltgasse 530	Semmelweis-u. 10	I.
1815	1.344	Joh. Duotz	3 Kronengasse 7	Wekerle S.-u. 5	II.
1815	1.349	Jos. Hatzenberger	Königsgasse 398	Király-u. 57	I.
1815	1.416	Novák	Daxgasse	Kaas Ivor-u. 8	I.
1815	1.533	Jak. Knotz	Unweit dem Josefini- schen Gebäude	Országház helyén	I.

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1819	2.547	Joh. Schwetzka	Hühnergasse	Só-utca	I.
1820	2.713	G. Rath	Grünebaumgasse	Veres Pálné-u. 14	I.
1821	3.017	Joh. Osswald	Königsgasse 819	Király-u. 56	II.

ÖZV. BREIN MAGDA

1846	11.207	Fr. Müller	Landstrasse 645	Károly-körút 12	III.
1846	11.459	Heinr. v. Schücke	Lerchenfeldgasse- Rosengasse	Király-u.	I.
1847	11.938	Krajtsovits	Hochstrasse 30	Arany János-u.	III.
1847	11.726	Daniel v. Rudich	Grünebaumgasse 300	Veres Pálné-u.	
(11.207, 11.459, 11.938. Felelős Pollack Ágoston.)					

DIESCHER JÁNOS

1843	10.137	C. Kohlmann	2 Mohrengasse 1313	Paulay Ede-u.	II.
1843	10.138	Joh. Berkess	Ecke Laudon u. Ellbo- gengasse	Laudon-u. 8	II.
1844	10.535	Engelbert Hebelt	Göttergasse 220	Bálvány-u. 15	I.
1845	11.085	Ferd. Pfeiffer	2 Mohrengasse-Laudon- gasse 1322	Laudon-u. 14	II.
1846	11.204)	Saját ház	Waizenerstrasse 1388	Vilmos cs.-út 17a	II.
	8.110)	(V. ö. 8843 Diescher József!)			
1846	11.227	Schuhmacher	Arenagasse 319	Aréna-út	I.
1846	11.334	Wilh. Saib	Fabrikgasse 1021	Jókai-u.	I.
1847	11.434	Jos. Kammer	Lerchengasse 1493—94	Városliget	I.
1847	11.653	M. Hohldampf	Mauergasse 1144	Hajós-u. 5— Ándrássy-út	II.
1847	—	Jos. Trifonovits	Leopoldgasse 191	Váci-utca	I.
1847	12.019	Ed. Fluck	Schiffmannsgasse 1360	Hajós-u. 2	II.

DIESCHER JÓZSEF

1839	8.251	Wwe Caroline Seefehlner	Königsgasse 588	Király-u. 35	I.
1839		Littmann	Kleinfeldgasse 471	Csányi-utca	I.
1839		Helmer	Kleine Kreuzgasse 514	Kazinczy-u.	I.
1840	8.525	Jac. Schröder	Bräuhausg. Donauzeile	Fer. Józsz.-rakp. 16	I.
1840	8.611)	Kiatz	2 Mohrengasse 1331	Paulay-u.	II. em. ráép.
	9.110)	(Később saját háza			
1840	8.687	Leop. Grossinger	Stadtwaldallee	Városliget	I.
1840	8.843	Joh. Fischer	Waizenerstrasse 1388	Vilmos cs.-út 17a	II.
	(11.204)				
1840	8.844	Ed. Fluk	Königsgasse 1363	Király-u. 25	II.
1841	8.881	Th. Weiss	Königsgasse 1127	Király-u. 48	II.
1841	9.408	Fr. Kronberger	Üllőerstrasse 221	Üllői-út 23	I.
1841	9.412	H. v. Farkas	Kecskemetergasse 397	Calvin-tér 1	I.
1840	—	L. Schimerbert	Grenadiergasse Ecke Franziskanerplatz	Városház-u.	I.
1841	—	Muzerty	Schiffgasse 660	Hajó-u.	II.
1841	—	Jos. Roch	2 Adlergasse 259	Sas-u.	I.
1841	—	Sam. Fleischl	Tobakgasse 378	Dohány-u.	II.
1841	—	Schmitt	Heuplatz 97	Calvin-tér	I.
1842	—	Jos. Kuntz	Neuegasse 1151	Zichy Jenő-u.	I.
1842	9.619	Glasz	Gartner u. Fellnerg. 135	Dohány-u. 68	I.
1843	9.874	A. Weidinger	Nussbaumgasse 301	Nagydiófa-u. 10	I.
1844	10.338	Szupp	Schützengasse 391	Királyi Pál-u. 18	I.
1844	10.343	Jos. Turay	Üllőerstrasse 217	Üllői-út 15	em. ráép.
1845	10.753	Ant. Kraszer	3 Trommelgasse 545	Dob-u. 13	I.
1846	11.353	Schönwald	Königsgasse 605	Király-u.	I.
1846	—	Fr. v. Aigner	Schiffgasse 658	Hajó-u. 12	II.

DÜTTRICH JÓZSEF

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1815	1.478	Chr. Gyertyánffy	Am Judenhof	Király-u. 2	IV.
1815	1.560	Fr. Resch	Fischpl. am Donauufer	Egykori Hal-tér	II.
1815	1.639	Jos Loidelt	Göttergasse	Bálvány-u. 14	I.
	1.688				
1818	2.269	Carl Gally	Umban des Städt. Bier- hauses	Váci-u. 62—64	I.
1819	2.427	Ant. Unger	Ehem.Schiffamtsgrund 15	Váci-utca	II.
1819	2.596	Joh. Steinebach	Leopoldstadt 435	Mérleg-u. Percköz sarka	II.
1820	2.672	Stefan Prix	2 Adlergasse 239	Sas-u. 13	I.
1820	2.769	S. v. Jakabffy	Landstrasse	Károly-körút 15	
1821	2.996	Jac. Engel	Kecskeméteergasse	Kecskeméti-u. 3	I.
1821	3.111	Ant. Unger	Neuweltgasse	Semmelweis-u. 6	I.
1822	3.146	J. Extl	Rettiggasse 935	Révay-u. 20	I.
1832	5.008	A. Schmidt	Ecke Deutsche- u. Frohegasse	Német- és Víg-u. s.	I.

HILD JÓZSEF

1818	2.270	Paul Demjén	Windgasse 1	Nádor-u. 1	II.
	2.424				
1819	3.933	Peter Berghoffer	Windgasse	Nádor-u. 8	II.
	2.818				
1820	3.784	Vinc. Libasinszky	3 Kronengasse	Wekerle S.-u. 12	II.
1821	3.023	Vinc. Hudetz	Salzamtgründe	Dorottya-u. 10a	II.
1821	3.115	Jac. Musch	Salzamtgründe	József-tér 2	II.
1822	3.189	Chr. Fuchs	3 Kronengasse 312	Wekerle S.-u. 26	I.
1822	3.190	Ign. Pfeffers Badehaus	Ecke der Badgasse	Gr. Tisza István-u. 2	II.
1822	3.191	A. Leibenzelter	2 Adlergasse	Sas-u. 26	I.
1822	3.254	Fr. Wieser	Salzamtgründe	Dorottya-u. 12	II.
1825	3.695	Jos. Legrand	Badgasse	Gr. Tisza István-u. 3	II.
1825	3.781	Fr. Schwaigener	Handgasse	Aranykéz-utca	II.
1826	3.896	A. Mandl	Schiffgasse 628	Hajó-utca 12	I.
1826	3.933	Joh. Fabry	Ecke Wind- u. Waaggasse	Nádor-u. 4	II.
1828	4.404	Gr. Josef Cziráky	Hatvanergasse 542	Kossuth L.-u. 5	II.
1828	4.405	Dan. Klein	Grenadiergasse 583	Városház-u.	I.
1829	4.516	Kammersperger	Ecke Waizenerstr. und Ellbogengasse	Andrássy-út 1	I.
1829	4.582	Joh. Kaest	Müller- u. Daxeng. Ecke	Molnár-u. 8	II.
1829	4.765	Gr. Wenckheim	Kecskeméteergasse	Kecskeméti-u. 10—12 Udv. told.	
1830	4.857	Chr. Malvieux	Stadtwaldl	Városliget	Kertiház
1830	4.986	Fr. Trittner	Zuckergasse 507	Gr. Károlyi-u. 24	I.
1830	5.206	Rittm. Pyrker	Herrengasse	Petőfi S.-u. 9	II. ráép.
	6.435	(V. ö. 543 Kasselik Fidé)			
	5.335	Stephan Károlyi			
1832	5.462	később Trattner-udvar	Herrengasse	Petőfi S.-u. 3 Vármegyeház-u. 6 (Részben 1837. épült)	
	11.517				
1832	5.465	Dr. Csorba	Leopoldgasse	Váci-u. 73	I.
1832	5.472	Andreas v. Borsody	3 Kronengasse	Wekerle S.-u. 23	II.
1832	5.475	Franz Wieser	Waaggasse	Mérleg-u. 12	II.
1832	5.476	Joh. v. Hivessy	Leopoldgasse	Váci-u. 59	II. ráép.
1832	5.481	Joh. Eggenberger	Franziskanerplatz	Ferenciek-tere 2	I.
1832	5.499	Jos. Döring	3 Kronengasse Hochstrasse	Wekerle S.-u. 19	
1833	5.664	Waldhauser	Müllergasse 64	Arany János-u. 30	II.
1833	5.673	Joh. Mocsonyi	Waizenergasse	Molnár-u. 10 átalakítás	III.
				Váci-u. 16	

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1833	5.696	F. Tomola	Rumbachgasse	Rombach-u. 7—9	I. em. ráép.
1833	5.763	Jos. Oberfrank	Müllergasse	Molnár-u. 40	II.
1833	5.785	Fr. Kelner	Josephsplatz	József-tér 12	II.
1834	5.850	Joseph. Lechner	Waizengasse	Váci-utca 15	II.
1834	5.863	Benj. Karcag	Alstergasse	Zrinyi-u. 4	II.
1834	5.864	Jos. Döring	Ecke Wind- u. Alsterg.	Zrinyi-u. 6 és Nádor-u. 12	II.
1834	5.889	Szacelláry	Josephsplatz	József-tér 8	II.
1834	5.899	Burgmann	Göttergasse	Bálvány-u. 21	II.
1834	5.900	Joh. v. Ullmann	Alstergasse, Donauzeile	Zrinyi-u. 2 és Ferenc József-tér 7	II.
1834	5.916	Fr. v. Eisenfels	3 Kronengasse	Wekerle S.-u. 19	I.
1834	5.924	Sam. Heinrich	Hatvanergasse	Kossuth L.-u. 12	II.
1834	5.933	Gr. Almássy	Josephsplatz	József-tér 8	II.
1835	6.079	Fr. Knopf	Inn. Stadt, Donauzeile	Ferenc József-rkp. 18	II.
1835	6.101	S. Guda	Adlergasse 300	Sas-u. 15	II. em. ráép.
1835	6.121	A. Mendl	Heuplatz, Üllőer- u. Stationsgasse	Baross-u. 1 és Üllői-út 2	II.
1835	6.239	Joh. Ebner	Raabengasse 59	Zoltán-u. 12	II.
1836	6.286	Jos. Tanzer	Hochstrasse Ecke Donauzeile	Arany János-u. 3 Akadémia-u. 3	
1836	6.287	Jos. Herber	Zwei Mohrengasse	Paulay E.-u. 1	I.
1836	6.299	M. Weichhart	Pfeiffergasse	Sip-u. 27	I.
1836	6.322	Fr. Wieser	Donauzeile	Ferenc József-tér 8	II.
1837	6.476			Béla-u. 1	
1836	6.350	Jos. Roman	Franziskanerplatz 369	Cukor-u. 7	II.
1836	6.369				
1836	5.624	Seb. Kren	Alt- u. Lazarusgasse	Lázár-utca	I.
1836	6.371	Jos. Appiano	Hochstrasse 301	Arany János-u. 21	II.
1836	6.396	Jos. Pflanzert	Geg. Pav. I. des Jos. Geb.	Árpád-u. 13	II.
1837	6.436	Demhenner	3 Kronengasse 273	Wekerle S.-u. 18	II.
1837	6.454	J. Alter	Üllőerstr. 315	Üllői-út 21	I.
1837	6.455	Neumeyer	Leopoldgasse Daxengasse Ecke	Váci-u. 50	II.
1837	6.456				
1837	11.528	Prof.dr. Joh. v. Fabinyi	Hochstrasse	Arany János-u. 7	II.
1837	6.473	Gr. Szapáry	Waaggasse und Minutengasse	Mérleg-u. 11 Percköz 4	III.
1837	6.474	Grossinger	Königsgasse 12	Király-u. 12	II.
1837	6.476	Jos. Klopfinger	Obere Donauzeile	Akadémia-u. 17	II.
1837	6.483	Const. Grabovszky	Theaterplatz	Vörösmarty-tér 5	II.
1837	6.490	Gr. Cziráky	Zw. Josephsplatz u. Marktplatz	József-tér 10 Erzsébet-tér 3	II.
1837	6.577	Sam. Boór	»Neb. Wieser«	Béla-u. 5	III.
1837	6.400	Új harmincad ép. tervei			
1837	6.728	Ebner	Raabengasse	Zoltán-u. 12	I.
1837	6.492	Joh. Hirschmüller	Kerepeserstrasse	Rákóczi-út 34	I.
1838	7.001	Naum Derra	Neuer Markt	Erzsébet-tér 19	III.
1838	7.207	Ign. Rupp	3 Kronengasse zu den 2 Rappen	Wekerle S.-u. 20 és 22	I.
1838	7.341	H. Wahlkampf	Königsgasse 112	Király-u. 23—25	I.
1838	7.398	A. Schtizer	Kothgasse 310	Bank-u. 4	I.
1838	7.607	Fr. Kernstock	Lindengasse 436	Hársfa-u.	fsz.
1839	7.790	Jac. Schleuse	Kreuzgasse 279	Veres Pálné-u. 27	
1839	7.818	Anton Valeros Seidenfabrik	Hinter dem K. k. Fuhrwerkdepot	Honvéd-u. 12	II.
1839	7.824	C. Mayer	Spitalgasse	Stáhly-u. 7	I.
1839	8.034	Gebr. Künenwalder	Landstrasse	Múzeum-körút 8	I.
1839	8.049	Joh. Klopfinger	Waaggasse 170	Mérleg-u. 9	III.

(V. ö. 5.881 Pollack Mihály)

Év- szám	V. A. szám	Építettő, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- zám
			régi	mai	
1839	8.051	Wagner Sándor Tigris-szálló	Ecke Wind- u. Wag- gasse	Nádor-u. 5 Mérleg-u. 10	III.
1839	8.099	Rossnagel	5 Lerchengasse 1488	Eszterházy-u. 4	I.
1839	8.205	Fr. Riegl.	Jägergasse 357	Hold-u. 3	I.
1839	8.210	Jos. Fesl.	Sperlinggasse	Béla-u. 8	II.
1839	8.331	Lánchíd építk. műhelye		Ferenc József-tér	
1840	8.435	Joh. Posch	Ecke Post-u. Handg. 16	Régi posta-u. 8	II.
1840	—	Engelmayer (mit I. Zofahl)	Waizenerstrasse 37	Vilmos cs.-u. 48	I.
1840	8.480	Wohngebäude der Dampfmühle	Hinter Valeros Seidenf.	Klotild-u. 9	III.
1840	8.545	Jos. Gammersdorf	Schwarze Adlergasse 536	Holló-u. 15	II.
1840	8.561	Fr. Riegel	Waizenerstr. 380	Vilmos cs.-út 28	
1840	8.487	Walthier's Schweizerey	Auf der Grossen Wiese im Stadtwaldl	Városliget	
1840	8.572	Wohnhaus der raizi- schen Gemeinde ...	Donauzeile 24—50	Petőfi-tér 3—4	II.
1840	8.609	Fr. Török	Mondgasse 330	Hold-u. 7	
1840	8.622	Luntonszky	Nussbaumgasse 485	Nagydiófa-u. 13	I.
1840	8.632	Tarcalovits	Soroksárergasse 177	Ráday-u. 8	I.
1840	8.649	Gr. Nákó zu den 7 Kurfürsten	Waizenergasse 36	Váci-u. 9, Arany- kéz-u. 5	III.
1840	8.666	Israel. Hospital	Ecke Arader- u. Fabrik- gasse	Gyár-u. 7	I.
1840	8.671	Joh. Michl	2 Mohrengasse 1323	Paulay-u. 12	II.
1840	8.676	Fr. v. Jálícs	Königsgasse 1369	Király-u. 13	II.
1840	8.741	Jos. v. Almássy	Göttergasse 2 und	Bálvány-u. 3 és	
1845	10.874	később Kappel ... (V. ö. 654 Hofrichter)	Adlergasse 213—231	Sas-u. 4	III. em. ráép.
1840	8.763	Neumayer	Hatvanergasse 542	Kossuth L.-u. 9	II.
1841	8.993	C. Burgmann	Neuer Markt 195	Erzsébet-tér 2	III.
1841	8.998	Wilh. Sebastian	Schlangengasse 419	Kigyó-u. 4	III.
1841	9.000	Sam. Kleiszrich	Landstrasse 637	Vámház-körút 16	I.
1841	9.042	Frau v. Borbély	Windgasse 180	Nádor-u. 15—17	II.
1841	9.097	St. v. Tóth	3 Pfeiffengasse 43	Erkel-u.	I.
1841	9.133	Joh. Doleschall	Blaue Hahngasse	Kazár-u.	I.
1841	9.134	M. Oswald	Bélagasse 34	Vigyázó F.-u. 3	III.
1840	—	Fr. Bene	Waizenergasse 669	Váci-u.	III.
—	—	Lipovszky	Kleine Nussbaumg. 485	Kisdiófa-u.	
1841	—	Sam. Heinrich	Landstrasse 636	Károly-király-út	II.
1842	9.416	M. Frenka	Blaue Hahngasse 1351	Kazár-u. 5	I.
—	9.484	Jos. Müller	Königsgasse 1024	Király-u. 31	II. em. ráép.
1842	9.543	Jacob Alter	Grünebaumgasse 266	Veres Pálné-u.	I.
1842	9.569	Polczer	Königsgasse 597	Király-u. 16	II.
1842	9.575	Carl v. Jancsó	Ecke Sebastianplatz Grünebaumgasse	Veres Pálné-u. 1	III.
1842	9.634	Mária v. Majtényi	Geg. Neugebäude	Szabadság-tér 2	II.
1842	9.676	Magyary	Ecke 2 Hasen- u. Sterng.	Lónyay-u. 7	II.
1843	9.866	Joh. Bartl. nyaralószálló	Herminagasse	Hermina-út	I.
1843	9.904	Dr. Burchardt	Lazarusgasse 75	Vilmos császár-út 27	II.
1843	9.931	Benj. Karcag	Postgasse 26	Régi posta-u. 9	III.
1843	9.942	Jos. Prückler	Kecskeméteergasse 174	Kecskeméti-u. 15	I.
1843	10.040	Ign. Hohlfield	Königsgasse 536	Király-u. 105	II.
1843	10.081	Fr. Glasz	Kerepeserstrasse 9	Rákóczi-út 9	I.
1843	10.208	Dr. Frankenstein	Ecke Wind-u. Kroneng.	Nádor-u. 28 Árpád- utca sarok	III.
1843	10.025	Jos. Stolz	Donauzeile 57	Fer. József-rakp. 26	II.
1843	10.045	Zlamek	Neuegasse 1179	Zichy Jenő-u. 13	I.
1844	10.349	Dr. Carl v. Schuller ...	Ecke Wind- u. Hochg.	Nádor-u. 18	III.

Év- szám	V. A. szám	Építető esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1844	10.366	Gr. Stefan Széchényi ..	Ecke 2 Adler- u. 3 Kronengasse	Szabadság-tér 7 Sas-u. 29	III.
1844	10.378	L. Boskovitz	Ecke Hoch- u. Götter- gasse 221	Bálvány-u. 19 Arany J.-u. 19	III. III.
1844	10.389	Anast. Lyka	Theaterpl. 155	Vörösmarty-tér 6	II.
1844	10.428	Jos. Palmberger	Tabakgasse 375	Dohány-u. 10	II.
1844	10.433	Fr. Liedemann	3 Kronengasse	Wekerle S.-u. 3	III.
1844	10.579	Robicsek	Königsgasse 1362	Király-u. 40	II.
1845	—	Jos. Schröder	Schiffmannsgasse 1147	Hajós-u. 17	I.
1845	10.789	Schmicker u. Weisz ...	Grosse Brückgasse 678	Deák Ferenc-u. 19	III.
1845	—	Enoch Kern	3 Kronengasse 187	Wekerle S.-u. 24	III.
1845	10.836	Gebr. Rupp	Mondgasse 356	Hold-u. 1	I.
1845	10.873	Szepessy	Stadtwaldallee	Fasor	I.
1845	10.895	Naum Bozda	3 Kronengasse 282	Wekerle S.-u. 4	II.
1845	10.876	Forinyák	Wind- u. Rabengasse	Nádor-u. 32	II.
1845	10.882	Mária Terézia laktanya	Üllőerstrasse	Üllői-út	III.
1846	11.202	Staffenberger	Waizenerstr.	Vilmos cs.-út 31	III.
1846	11.389	W. Iandner	Herminenfeld	Hermina-út	
1846	—	Sam. Boor	Bélagasse 37	Vigyázó F.-u.4	III.
1846	—	B. Weisz	Bruckgasse 67	Deák Ferenc-u.	III.
1846	11.476	Elias Bland	3 Kronengasse 125	Wekerle S.-u. 26	III.
1846	11.516	G. Rupp	Jägergasse 42	Vadász-u. 26	III.
1846	11.530	Köztelek épülete	Üllőerstrasse	Üllői-út 25	II.
1847	—	Baudrechsler	Lagergasse 49		I.
1847	—	Jos. Meditz	Königsgasse 1364	Király-u.	III.
1847	11.648	Fleischl	Windgasse 203	Nádor-u. 13	III.
1847	11.728	Tarcalovits	Soroksárerstrasse	Ráday-u. 13	II.
1847	11.747	K. u. k. Fundational			
1847	11.901	Gebäude	Grünebaumgasse 319	Veres Pálné-u. 22	átalakítás
1847	11.926	J. Erzgiesser	Jäger u. Röhrichgasse	Vadász-u. 19	II.
1847	—	Paul Kolbenstein	Stadtwaldl 5—6	Városliget	I.

ÖZV. HILD KLÁRA

1836	6.256	Mazaneck	Ellbogen- u. Rettiggasse		I.
1838	6.734	Ant. Bauernsax	Ecke Conti- u. Vieh- marktgasse	Népszínház-u. 10	
1838	7.220	Joh. Szelényi	Waizenerstr. 1389	Vilmos cs.-út	II.
1838	7.259	M. Leffler *)	Rettiggasse 1242	Révay-u. 3	I.
1838	7.375	Joh. Csremmer	Mondgasse 316	Hold-u. 11	I.

*) (Felelős Jos. Hild.)

HILD KÁROLY

1839	7.640	Fr. Lakotz	Leopoldgasse 197	Váci-u.	I.
1839	7.642	Fr. Westermeyer	Stationgasse 3	Baross-utca	I.
1839	7.700	A. Schmid	Waizenerstr. Wollg. Ecke	Vilmos cs.-út 60	I.
1839	8.127	Joh. Huber	Pfeiffergasse 348	Síp-u. 8	I.
1839	8.128	Seiler	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 9	I.
1839	8.175	Jos. Schmid	Ellbogengasse 1288	Andrássy-út	I.
1839	8.338	Fr. v. Rakovszky's Gasthof zum weis- sen Schwan	Kerepeserstrasse 3	Rákóczi-út 4	II.
1840	8.715	L. Plosz	Rettiggasse 1257	Révay-u. 22	I.
1841	8.888			Jos. Auspitz	Grünebaumgasse
1841	8.957	J. Zimmermann	Üllőerstrasse 231	Üllői-út	I.

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1841	—	Jos. Fischer	Landstrasse 1837		I.
1846	—	Török	Sebastianplatz 287	Egykori Sebestyén- tér	II.
1846	—	Pertinger	Donauzeile 69	Ferenc Józs.-rakp.	II.
1846	11.465	L. v. Plósz	Fabrikgasse 861	Jókai-u.	I.

HOFRICHTER JÓZSEF

1802	—	Ref. paplak	Heuplatz	Kálvin-tér 7	I.
1809	68	Markovich István	Platea Molitorum 83	Molnár-u. 11	I.
1908	168	St. Máty	Leopoldstadt 557	Nádor-u. 21	I.
1811	544	Jos. v. Urbán	Servitenplatz 570	Szervita-tér 2	III.
1811	654	Szemerédy	Alt. Schiffamtsgrund	Mária Valéria-u. 3	III.
1811	678	M. Lázár	Ecke Göttergasse u. 2 Adlergasse	Bálvány-u. 3 és Sas-u. 4	II.
(V. ö. 8741 Hild J.)					
1812	779	Joh. Hölzl	Geg. dem 30-st Amt	Dorottya-u. 2	II.
1813	930	Sam. Raits	Hinter den 7 Chur- fürsten	Aranykéz-u. 6	I.
1814	1.096				
1813	1.119	Herr v. Gyürky	Ehm. Schiffmannsplatz	Mária Valéria-u. 5	III.
1813	1.120	Franz Ettl	Göttergasse	Bálvány-u. 4	
				Mérleg-u. 5	II.
1814	1.172	Gr. Károlyi Familia	Üllöerstrasse 166	Üllői-út 6	I.
1814	1.177	Herr v. Bajor	Waizenerstr. Ecke 2 Herzensgasse	Vilmos császár-út 27—29 Dessewffy-u. 1	II.
1814	1.261	Athanas Skutary	Göttergasse	Bálvány-u. 19	II.
1815	1.346	Zels	Göttergasse 155	Bálvány-u. 21	III.
1815	1.347	A. Pruzsinszky	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 11	III.
1815	1.412	P. Grandauer	Zw. Fischpl. u. Donauufer	Eskü-tér 1	II.
1815	1.490	Leop. Reinold	Hochstrasse	Arany János-u. 27	II.
1816	1.629	Herr v. Horváth	Am alten Judenhof	Vilmos cs.-út 3	IV.
1816	1.648	Református templom	Heuplatz	Kálvin-tér	—
1817	1.822	Herr Tsok	Geg. dem Comitathaus	Városház-u. 10	II.
1817	1.846	Jos. Urbán	Neuer Markt	Erzsébet-tér 12	II.
1818	2.268	Jos. Androsch	Trödlergasse	Párisi-u. 4	I.
1818	2.293	Barb. Simonyi	Königsgasse	Király-u. 38	III.
1820	2.703	A mester saját háza	Göttergasse	Bálvány-u. 15	II.
1821	3.039	Frau v. Marchich	Ehem. Salzamt	Dorottya-u. 13	
				Gr. Tisza I.-u. 1	II.
1822	3.170	A. Martinelli	Müllergasse 158	Molnár-u. 22	I.
1829	4.693	A. Unger	Drei Trommelg. 365-366	Dob-utca 26	I.
1829	4.720	Megyház lakóépülete	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 8	II.
1831	5.209	A. Unger	Hatvanergasse 9	Kossuth I.-u. 7	I. told.
1832	5.471	Pal. Graf Károlyi	Kecskeméteergasse	Egyetem-utca 6	I.

KASELIK FERENC

1827	4.175	} Barbara Simonyi	Waizenerstrasse	Vilmos cs.-út. 19	II.
1833	5.683				
1828	4.516	Kammersperger	Ellbogengasse	Andrássy-út helyén	I.
1829	4.707	Fr. Gruber	Windgasse 226	Nádor-u. 17	II.
1830	4.851	Mich. Iszer	Stadtwäldchen	Városliget	fsz.
1830	4.922	Dr. G. Papaffy	Leopoldg. Schlossergasse	Váci-u. 38 helyén	I.
1830	4.923	Prof. Gebhardt	Hatvanergasse	Kossuth L.-u. 10	II.
1830	4.924	A. Martinelli	Müllergasse 20	Molnár-u. 20	II.
1830	5.023	Hofrath Kárász	Leopoldg. u. Dachsgasse	Váci-u. 49	I.
1831	5.177	Pet. Fischer	Schiffgasse 627	Hajó-u. 6	II.
1831	5.195	Kietreiber	Donaugasse	Duna-u. 6	II.
1831	5.211	J. C. Puphka	Königsgasse 54	Király-u. 29	I.
1831	5.275	L. Muschak	Leopoldgasse	Váci-utca 68	I.
1832	5.413	C. v. Balla	Adlergasse 283	Sas-u. 20	I.

Év- szám	V. A. szám	Építető esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1832	5.440	Jos. Kyatz	Königsgasse	Király-u. 14	II.
1832	5.445	Fr. Müller	Landstrasse 650	Károly-körút 18	I.
1832	5.480	Lucia v. Kállay	Königsg. Rombachgasse	Király-u. 5	II.
1832	5.534	A. Szeme	Leopoldgasse	Váci-u. 74	I. em. ráép.
1832	5.543	Fr. Mayer	Müllergasse	Molnár-u. 12	I.
1832	5.547	M. Winkler	Müllergasse	Molnár-u. 40	I.
1833	5.624	Sebast Kren	Waiznerstrasse	Vilmos cs.-út 37	I.
1835	6.369				
1833	5.684	Ign. Anninger	3 Trommelgasse	Dob-u. 7	I.
1833	5.695	Joh. Naszló	Müllergasse 161	Molnár-u. 16	I.
1834	5.878	Fr. Tribler	Kerepeserstr. neb. Kronberger	Rákóczi-út 14	
1834	5.884	C. Emmerling	2 Mohreng. Ellbogeng.	Paulay-u. 45	II.
1834	5.885	F. Wagner	Leopoldgasse 184	Váci-u. 65	I.
1834	5.886	F. Heinrich	Kerepeserstrasse	Rákóczi-út 30 fsz. később II.	
1835	8.394				
1834	5.898	A. Gamperl	Rathausplatz Schlangengasse 6—8	Váci-u. 32	I. em. ráép.
1835	6.079	Fr. Kropf	Donauzeile 18	és Kígyó-u. 6	
1835	6.100	Fr. Stolz	Leopoldgasse	Fer. Józs.-rakp.	II.
1835	6.234	F. Unger	Hatvanerg. Ungargasse	Váci-u. 67	II.
1835	6.257	J. Scheinhofer	Windgasse	Kossuth L.-u. 17	II.
1836	6.357	L. Plosz	Rettiggasse 127	Révay-u. 22	I.
1836	6.717				
1837	6.445	W. Iszer	Bélagasse	Béla-u. 3	II.
1837	6.459	Ph. Müller	Landstrasse 655	Károly-körút 10	II.
1837	6.460	Ign. Schindler	Hutgasse 71	Íránvi-u. 7	I.
1837	6.479	A. v. Vigyázó	Ecke Landstrasse	Károly-körút 1	I. 2)
1837	6.566	P. Troll	Herren- u. Kronengasse Ecke	Petőfi S.-u. 18	III.
1838	6.681	Nedetzky	Zuckergasse 575	Reáltanoda-u. 17	I.
1838	1.173 6.692	Gr. Festetich	Sebastianplatz	Veres Pálné-u. 8	II.
1838	6.727				
1838	6.727	Pertinger	Donauzeile 104	Fer. Józs.-rakp. 15	fsz.
1838	6.784	M. Szabó	Fleischergasse 52	Vámház-körút 9	I.
1838	6.925	A. v. Marcibányi	Ecke Landstrasse u. 3 Trommelgasse	Dob-u. 4	I. em. bővít.
1838	7.056	Szerdahelyi	Üllőerstrasse 211	Üllői-út 5	II.
1838	7.099	G. v. Takácsy	Rettiggasse 1258	Révay-u. 9	I.
1838	7.464	Schuffen für Fr. Kas- selik	Hollundergasse	Röck Szilárd-u.	
1838	8.688				
1839	7.666	Jos. Schaffer (Nemzeti Zenede)	Neue Weltgasse Ecke Sporengasse	Semmelweis-u. 14	fsz.
1839	7.677	J. Kratz	Donauzeile 102	Fer. Józs.-rakp. 13	I.
1839	7.957	Jos. Schaffer	Sporengasse 570	Sarkantyús-u. 12	I.
1839	7.976	Carl Zimmer	Kleinfeldgasse 268	Csányi-u. 5	I.
1839	8.065	Joh. Rombach's Eisen- bad	Stadtwaldl	Városliget	I.
1839	8.209	Caspar Jordan	Fleischhauergasse	Vámház-körút 6	II.
1839	8.291	Buday	3 Trommelgasse 562	Dob-u. 14	II.
1839	7.745				
1839	8.295	G. Erny	Kothgasse 307	Bank-utca 5	II.
1840	8.464	Saját háza	Donauzeile 10	Ferenc Józs. rakp. 16	II.
1840	8.479	Carl Emmerling's Gast- hof	Leopoldgasse 200—201	Vámház-körút 1	II.
1840	8.416	Martin Svetenays Kaserne	Soroksáreggasse 196	Ráday-u. 26	I.
1840	8.578	A. Pulmann	Kerepeserstrasse	Rákóczi-út 36	
1840	8.603	Anton Argauer	Ecke Rettiggasse Herminenplatz	Andrássy-út 20	II.

2) Homlokzat átalakítás.

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám				
			régi	mai					
1840	—	Jos. Bauer	Kerepeserstrasse 56	Rákóczi-út	I.				
1840	8.663	Sigm. Kovách	3 Pfeiffengasse 50	Vámház-körút 5	II.				
1840	—	Stef. Simonyi	Königsgasse 1379	Király-utca	II.				
1841	8.895	Franz Steindl	Windgasse 228	Szabadság-tér 1	II.				
1841	8.926	Jacob v. Pisztay	Stadtwaldallee	Vilma királynő-út	I.				
1841	9.050	Jos. Döring	Stadtwaldallee 36—37	Vilma királynő-út	I.				
1841	9.289	Mittmann	Stadtwaldl.	Városliget	fsz.				
1841	9.375	Stefan Nesztor	Stadtgutgasse 1460	Főh. Sándor-u. 26	I.				
1842	9.432	Franz Kasselik	Waizenerstrasse 16	Váci-u. 7	II.				
1842	9.659	Városház újjáépítése	Stadthausplatz	Egykori Városházter	II.				
1843	9.866) 10.127)	Joh. Bartl's Gartenhaus	Herminenstrasse	Hermína-út	I.				
1843	9.901	Joh. Sandöck	2 Mohrengasse 1332	Paulay Ede-u. 5	II.				
1818	1.862)	Jos. Pargfrieder	Alt- u. Lazarusgasse	Ó-utca 9	I.				
1843	9.906)								
1843	10.093	Vágóhíd építése	—	—	—				
1843	10.288	Joh. Krekáts	Waldzeile 56	—	I.				
1843	10.297	Joh. Neuhofer	Schiff- u. Bäckergasse	Sütő-u. 4	II.				
1843	10.330	Gebrüd. Müller	Sebastianplatz 95	Egykori Sebestyén- tér	III.				
1844	—	Haus des Piaristen- ordens	Donauzeile	Petőfi S.-tér 12	III.				
1844	10.428	v. Gyurkovich	Leopoldigasse 226	Váci-u. 58	I.				
1844	—	Tomaschek	Üllőerstrasse 617	Üllői-út	—				
1845	10.757) 10.813) 11.237)	Ign. Schindler	Kerepeserstrasse 15	Rákóczi-út 26	II.				
1845	10.762					Peter Berghoffer	Windgasse 144	Nádor-u. 17	III.
1845	10.792					Marie von Kesselstadt.	Landstrasse 647	Károly-körút 8	II. em. ráép.
1845	10.816	F. Domanszky	Neue Weltgasse	Semmelweis-u. 19	I.				
1845	—	Westermayer	Landstrasse 379	—	—				
1845	11.042	Alois Buth	Stadtwaldallee 14	Vilma királynő-út	I.				
1846	11.410	Gr. Nicolaus v. Vay	Hochstrasse 31	Arany János-u. 5	III.				
1846	11.533	Pályaudvar gépháza	Waizenerstrasse	Váci-út	Fsz.				
1847	11.590	Huszár József	Tabakgasse 1	Dohány-u. 1	—				
1847	11.952	Jos. Pattay	3 Trommelgasse 505	Dob-u.	I.				
1847	11.981	Pályaudvari raktár	Waizenerstrasse	Váci-út	Fsz.				

KASSELIK FIDÉL

1811	543	Nic. Rózsa	Herrengasse	Petőfi S.-u. 9 udv. told.	—
		(V. ö. 5206 Hild József)	—	—	—
1812	743	Jos. v. Ürményi	Göttergasse 163	Bálvány-u. 22	II.
1812	857	Fr. Gruber	Windgasse 169	Nádor-u. 22	III.
1812	870	Joh. Kronberger	Hatvanerstrasse 341	Rákóczi-út 12—16	II.
		Szokoll	Üllőerstrasse	Üllői-út 8	I.
1814	1.173) 6.679)	Gr. J. Festetich	Grünebaumgasse 337	Veres Pálné-u. 8	III.
1814	1.190	M. Kuhsela	Königsgasse 548	Király-u. 31	I.
1816	1.647	Br. Splényi	Ehem. Salzamtsplatz 176	József-tér 9	II.
1816	1.650	Ph. Rottenbiller	Heupl. neb. der Kirche	Kálvin-tér 9	I.
1819	2.515	J. Pisztory	Müllergasse 155	Molnár-u. 23	I.
1819	2.683	J. Müller	Donaugasse 73	Duna-u. 7	I.
1821	2.984	Cassian Cobalt	Salzamtgründe	Dorottya-u. 7	II.
1821	3.036	Prof. v. Keresztessy	Bräuhausgasse 188	Váci-u. 57	I.
1821	3.049	Br. Al. Malonyai	Grünebaum- u. Hutgasse	Veres Pálné-u. 10	Böv.
1821	3.052	Seb. Helfmann	Daxengasse 237	Kaas Ivor-u. 9	I.
1822	3.173	Jos. Molnár	Göttergasse	Bálvány-u. 23	I.

POLLACK MIHÁLY

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi rég i	adatok mai	Eme- let- szám
1809-től		Német Színház	Theaterplatz	Vörösmarty-tér	III. leégett
1812-ig		Evang. templom	Kohlplatz	Deák-tér	
1810	296	Joh. Kolb	Waiznergasse	Váci-u. 7	II.
1810	322	Joh. Papp	Am Neugebäude Nr. III.	Szabadság-tér helyén	I.
1810	332	M. Szalay	Neb. d. Zimmerplatz	Akadémia-u. 9	I.
1811	550	Városligeti vendéglő		Városliget	Fsz.
1811	597	M. Kovács	Sebastianplatz	Veres Pálné-u. 4	II.
1811	686	Evang. paplak és isk.	Kohlmarkt Bäcker-gasse	Deák-tér	II.
1812	742	J. Flexer	Donauufer 202	Akadémia-u. 11-13	II.
1812	759	Th. Kardetter	Ehemaliger Schiffamts- grund	Mária Valéria-u. 7	II.
1812	758	F. Mayerffy (Később Derrail. Nákó)	Donauufer 116 Leopold- stadt	Ferenc Józs.-tér 5-6	II.
1812	793	H. Prantner	Königsgasse	Király-u. 11	II.
1812	812	G. Haiwald	Feldgasse 124	Csányi-u. 11	I.
1814	1.142	Hwizdák	Ehemal. Judenhof	Király-u. 4	II.
1814	1.129	A. v. Komlóssy	Ehemal. Bot. Garten	Szép-u. 3	I.
1814	1.155	Hofrat v. Bay	Ehemal. Bot. Garten	Szép-u. 5	I.
1815	1.337	Majtényi	Königsgasse	Király-u.	Nagy rakt.
1815	1.340	Joh. Kolb	Landstrasse	Károly-körút 15	II.
1815	1.367	Pfarrer Schreyer	Leopoldstadt 165	Bálvány-u. 24	I.
	1.432	Moyses Kovács (Hot. zum Jägerhorn)	Alte Brückgasse	Türr István-u. 5	
1816—	—	Dunaparti Vigadó	Donauufer	Vigadó-tér	III.
1833					
1816	1.609	J. v. Horváth (Pálffy)	Hatvanergasse	Kossuth L.-u. 3	II.
1816	1.671	J. v. Urbanich	Tabakgasse 288	Dohány-u. 12—14	II.
1816	1.731	v. Dakally	Bei Waizenertor	Váci-u. 2	II.
		(V. ö. 9546/1842)			
1817	1.884	Br. Brudern	Herrengasse	Petőfi S.-u. 2—4	II.
1817	1.983	Gr. Almássy	Am alt. bot. Garten	Szép-u. 6	I.
1817	2.291	J. Oberhauser	Kl. Brückgasse	Türr István-u. 7	II.
1820	2.891	Fried Kappel	Göttergasse	Bálvány-u. 6	I.em. ráép.
1820	2.934	Ant. v. Festetich	Windgasse	Nádor-u. 11	II.
1820	2.936	Oberdreyssiger Scheffer	Servitenplatz	Szervita-tér 1	
1820	2.935	Prof. dr. Bene	Herrengasse	Petőfi Sándor-u. 11	II.
1821	3.019	Joh. v. Wurm	Am ehemaligen Salzamts- platz	Dorottya-u. 6	III.
1822	3.163			Mária Valéria-u. 15	
1821	3.020	Mart. v. Hanzely	Windgasse 212	Nádor-u. 7	
1821	3.021	Joh. Trischer	Servitenplatz	Szervita-tér 2	
1822	3.182	A mester háza	Salzamtgründe 190	Fürdő-u. 6. Nádor-u. 2	II.
1822	3.236	Leop. Kardetter	Salzamtgründe	Dorottya-u. 11	II.
1823	3.334	Benj. Horváth	Salzamtgründe	Gr. Tisza I.-u. 4	II.
1826	3.869	A. v. Festetich	Alster- u. Windgasse	Nádor-u. 9. Zrinyi-u. 8	II.
1828	4.301	Saját háza	Franzstadt an d. Donau 14	Közraktár-u. I.em. ráép.	
1829	—	Ludovika Akadémia		Üllői-út	II.
1829	4.540	J. Hercher	Königsgasse, Akaziengasse	Király-u. 53 Oszlopos fsz.	
1830	4.580	W. Bauer	3 Trommelgasse	Dob-u. 8	
1831	5.524	J. v. Spiegl's Bräuhaus	Bei den Ladenhänd- lern 89	Lipótváros	
1833	5.646	Fr. Dlauhy	Königsgasse	Király-u. 21	II.
1833	5.762	Vogel	2 Mohrengasse	Paulay-u. 30	I.em. ráép.
1834	5.881	L. Krausz	Waaggasse 25	Mérleg-u. 9	II.
		(V. ö. 8049 Hild József)			
1836	6.227	Mart. Hanzély	3 Kronengasse 285	Nagykorona-u.	
1836	6.259	Fr. Dlauhy	Grenadiergasse	Városház-u.	III.
1838	8.657	Gr. G. v. Károlyi	Üllőerstrasse	Üllői-út 24	I.

Év- szám	V. A. szám	Építettő, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1836	—	Nemzeti Múzeum.....	Auf der Landstrasse	Múzeum-körút 14-16	
1842	9.821	Eger	Bruckgasse 679	Deák Ferenc-u. 23	
1842	—	A. Schramml	Arenagasse 338	Aréna-út	II. em.-ráép. I.
1845	11.932	Saját nyaraló	Ob. Donauzeile	Külső Lipótváros	I.

POLLACK ÁGOST

1838	6.953	A. Keller	3 Trommelm-gasse, Pfeiffergasse	Síp-u. 19	fsz.
1838	6.968	J. Wolcek	Waizenerstrasse 1410	Vilmos cs.-út	I.
1838	7.190	J. v. Almássy	Waizenergasse	Váci-u. 25	I.
1838	7.494	Gr. Joh. Csekonics ..	Kecskeméteggasse	Kecskeméti-u. 10	II.
1839	7.675	J. Brunner	Kreuzgasse 280	Veres Pálné-u. 12	I.
1839	7.694	F. Pákozdy	Schützengasse 296	Királyi Pál-u. 12	I.
1839	7.743	C. Günther	Königsgasse 1129	Király-u. 44	II.
1839	7.674	St. Trsthyanszky	3 Kronengasse 305	Wekerle S.-u.	II.
1839	8.016	A. Hamza	Josephgasse 925	Reviczky-u. 11	I.
1839	7.798	Neues Gasthaus	Im Stadtwaldl	Városliget	fsz.
1840	8.602	Dlauhy	Hatvanergasse 610	Kossuth L.-u. 2	III.
1840	8.728	Joseph Knabenwaisen- haus	Üllöerstrasse	Üllői-út 76	II.
1841	9.037	A. Beretvás	Ecke Feld- u. Felberg.	Dohány-u.	I.
1841	9.509	Peter Varga	Kerepeserstr Kleine Feldgasse Ecke	Rákóczi-út	fsz.
1842	9.502	A. Unger	Sommer- u. Feldgasse 231—224	Nyár-u. 13	I.
1842	9.674	B. Löffert	Herreng.—Trödlerg.	Petőfi S.-u. 18	I. em. ráép.
1843	9.938	Dr. J. Piskovits	Grenadiergasse 460	Városház-u. 4	III.
1843	10.015	Reiter	Schwarze Adlergasse 335	Sas-u.	I.
1843	10.146	Kinderasyl	Valerogasse 453	Valero-u. 11	
1845	11.011	Zuckerraffinerie	Am Waizenerdamm	Vilmos cs.-út	
1846	11.075	Pisztory	Leopoldgasse 173	Lipót-krt sarok	I.
1846	11.159	Fr. Gratzl	Götterg. Promenadepl.	Váci-u.	I.
1846	11.194	M. Pollack's Schweizer- 11.930) haus	Ob. Donauzeile	Bálvány-u. 26	III.
1846	11.276	Fr. Meyer	König- u. Schiffmanng.	Lipótvárosi Dunapart	I.
1846	11.484	Vadászkürt étterem ..	Kleine Brückgasse	Király-u. 41	II.
1847	11.609	Kaufmännisches Krankenhaus	I. Indengasse	Türr István-u. 5	
1847	11.976	Peter Wend	Jänergasse 57	Hársfa-u. 20—22	I.
1847	11.980	Gräfin Csáky	Ob. Donauzeile—Kram- metsvogelg. Ecke 286	Vadász-u. 36	II.
				Akadémia-u. 15	III.

WAGNER JÁNOS

1845	10.946	S. Ullmann nyaralója .	Stadtwaldallee 37	Vilma királynő-út	
1846	11.249	Jac. Schröder	Unt. Donauzeile 67	Fer. Józs.-rakp. 16	II.
1846	11.359	Casp. Tóth	Ungargasse 512	Magyar u. 44	II.
1846	—	Joh. Schwarz	Müllergasse 153	Molnár-u.	II.
1847	11.625	Mich. Winkler	Donauzeile 60	Ferenc J.-rakp. 12	III.
1847	11.654 11.815	Jos. Purrmann	Altgasse 1092	Ó-utca	II.
1847	11.666	Franz Kiegel	Ungargasse	Reáltanoda-u. 19	II.

ZITTERBARTH JÁNOS

1810	450	Mich. Storvauer	Donauzeile 87	Fer. Józs.-rakp. 7	I.
1811	675	Heinr. Vortesz	Soroksárerstrasse 67	Ráday-u. 3	I.
1815	1.431	Jos. Schramm	Pfeiffergasse	Síp-u. 6	I.

Év- szám	V. A. szám	Építettő esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	ma	
1815	1.491	Joh. Schauddeck	Müllergasse	Molnár-u. 33	I.
1815	1.557	Alt. Städt. Bräuhaus	Leopoldgasse	Váci-u. 62—64	I.
1816	1.623	Karl v. Mayerffy	Waizenerstr.	Vilmos cs.-út 12	I.
1817	1.862	Anton Hipp	Ungargasse 422	Magyar-u. 32	I.
1817	—	Régi lipótvárosi templom	—	—	—
1817	1.942	Brüder Jordan	Müllergasse	Molnár-u. 3	I.
1818	2.162	Janisch Gasthof zum Weissen Schiff	—	—	I.
1819	2.625	A belvárosi plébánia és isk. átalakításának terve	Fischplatz	Egykori Haltéren	II.
1820	3.037	Caspar Pauer	Beim Kecske méter Tor	Képiró-u. 9	I.
1822	3.172	Joh. Molnitzky	Leopoldgasse 190	Váci-u. 55	I.
1822	—	Régi Ferencvárosi templom	—	Bakáts-tér	—
1822	3.188	Mart. Weiss	Rettiggasse 945	Révay-u. 3	I.
1822	3.212	Andreas Fay	Mühlg.—Floriangasse	Tűzoltó-u.	fsz.

IDB. ZITTERBARTH MÁTYÁS

1809	41	Jos. Meyer	Bräuhausgasse	Sörház-utca	I.
1810	220	G. Petter	Leopoldgasse 144	Váci-u. 48	I.
1810	256	Fr. Gabler	Waizenergasse 376	Váci-u. 18	II.
1811	515	Jac. Reinold	Waizenerstrasse 43	Vilmos cs.-út 26	I.
1813	976	Mich. Sailer	Beim Kecske méter Tor 622	Múzeum-körút 33	I.
1813	978	Saját háza	2 Adlergasse 204	Sas-u.	I.
1814	1.090	Fr. Giergl	Sebastianplatz Ecke Schulgasse	Kúria-u. és Veres P.-u. sarok helyén	I.
1814	1.118	V. Karátsonyi	Franziskanerplatz 540	Városház-u. 12	I.
1814	1.158	Joh. Klopfinger	Varientscher Grund	Mária Valéria-u. 15	II.
1814	1.247	Em. v. Nagy	Seltsamegasse 883	Rákóczi-tér helyén	I.
1814	1.256	J. Petz	Soroksarer- u. Haseng.	Ráday-u.	I.
1815	1.334	Joh. Schwartz	Mahlergasse 289	Képiró-u. 6	I.
1815	1.369	Fr. Klaus	Ehemaliger Judenhof	Vilmos cs.-út 1	IV.
1815	1.372	Fr. Grossinger	Müllergasse 113	Molnár-u. 3	I.
1815	1.373	Bernhardt	Heuplatz 948	Baross-u. 2	I.
1815	1.393	Mayerffysches Bräu- haus	Bei den Ladenhändlern	Országház-tér helyén	I.
1816	1.646	M. Ramek	Heupl. zu den 2 Löwen	Ráday-u. 1	I.
1818	1.862	Pargfriedner	Lazarusgasse 897	Lázár-u. 7	I.

IFJ. ZITTERBARTH MÁTYÁS

1828	4.335	G. Hess	Göttergasse 14	Bálvány-u. 14	I.
1829	4.585	Giessriegel	Waizenerstrasse	Vilmos cs.-út 6	Fsz.
1829	4.980	Ignaz Haló	Seminar-u. Kreuzg. 360	Prohászka O.-u. 2	I.
1831	5.176	Jos. Bartfrieder	Rettiggasse 1130	Révay-u.	I.
1831	5.204	J. Schwindler	Rauchfangkehrerg. 143	Eskü-tér 6	I.
1831	5.210	Saját háza	Windgasse	Nádor-u. 30	I.
1832	5.409	L. v. Marcibányi	Windg.—Alstergasse	Nádor-u. 10	II.
1833	5.641	Lor. Bauer	Müllerg.—Hutgasse	Molnár-u. 14	I.
1834	5.843	Leop. Guggenberger	Comitatsgasse 12	Megyeház-u. 3	II. em. ráép.
1835—37	—	Nemzeti Színház	Kerepeserstrasse	Rákóczi-út 3	—
1835	6.137	A. Stepp	Leopoldgasse 244	Váci-u. 44	II.
1835	6.138	J. Hrebenda	Üllőerstrasse 4	Üllői-út 10	I.
1836	6.249	Geiger	2 Mohrengasse	Paulay Ede-u. 4	II.
1836	6.395	Paul v. Halász	Inn. Stadt, Kreuzg. 354	Veres Pálné-u. 6	I.
1836	6.397	Ign. Kolb	Leopoldgasse 228	Váci-u. 71	I.
1837	6.568	Naum Bozda	Inn. Stadt, Kreuzg. 563	Veres Pálné-u. 29	—
1837	6.578	J. Máté	Perlhuhngasse 1432	Gyulai Pál-u. 11	—

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi rég i	adat ok mai	Eme- let- szám
1838	6.780	J. Kraitsovits	Hochstrasse	Arany J.-u. 33	II.
1838	6.846	S. Farkass	Basteygasse 291	Bástya-u. 11	
1838	6.952	Giessriegel	Waizenerstrasse 372	Vilmos cs.-út 72	I.
1838	7.139	Hrebenda	Stationsgasse 602	Baross-u.	I.
1838	7.285	M. Giergl	Neuegasse 1175	Zichy-u.	I.
1838	7.493	Vármegyeház	Grenadiergasse	Városház-u. 7	II.
1839	7.650	Városligeti Lövölde (Photo)	Waldzeile 602	Lövölde-tér	fsz.
1839	8.235	Ign. Domian	3 Trommelmegasse 384	Mai Klauzál-tér helyén	I.
1840	8.624	Jos. Stoffer	Landstrasse 662	Múzeum-körút	II.
	8.858				
1840	8.914	F. Sebastiani nyaralója	Stadtwaldchenallee 2	Vilma királynő-út	fsz.
	8.994				
1841	9.005	Städt. Schulhaus	Herbstgasse 1463	Szentkirályi-u. 12	I.
1841	9.018	Blinden Institut	Königsgasse 837	Király-u. 54	II.
1841	9.081	Hofr. Sabbas Thökölyi	Grünebaumgasse 267	Veres Pálné-u. 21	I.
1841	9.728	Hr. Kammermayer	Windgasse und Donau- zeile 121	Nádor-u.	I.
1841	9.127	Jos. Havas	3 Adlergasse 254	Sas-u. 60	III.
	9.728				
1841	—	Joachim Kammersberg	Ellbogengasse 1286	Andrássy-út helyén	I.
1841	—	Meinh. Frank	Laudongasse 1339	Laudon-u.	I.
1842	9.522	Nemz. Szính. raktára	Kerepeserstrasse	Rákóczi-út 1	—
1842	9.710	Joh. Nep. Zitterbarth	Kerepeser- u. Agatzieng.	Akácfa-u. 1	I.
1843	10.029	Saját háza	Adler- u. Hochstr. Ecke	Sas- u. 25	III.
1843	10.038	Fr. Sellner	Wind- u. Waggasse	Nádor- u. 3	II.
1844	10.368	Jos. Oberfrank	Unt. Donauzeile 108	Ferenc Józ. -rakp. 14	II.
1844	10.350	Kinderspital	Herbstgasse 1467	Szentkirályi- u. 6	I.
1845	10.921	Stef. Oskay	Gemsengasse	Horánszky- u. 26	fsz.
1845	10.924	A. v. Borsody	Hochstr. 227	Arany János- u. 29	III.
	10.933				
1845	10.986	Vasúti indóház, kocsi- szín, őrházak	Waizenerstrasse	Váci-út	
	10.987				
1847	11.622	Aug. v. Simonyi	Kothgasse 39	Bank- u. 1	III.
1847	11.627	Livius v. Marcibányi	3 Kronen- u. Kothg. 23	Wekerle S.- u. 23	III.
1847	11.733	Br. Holovák	Unt. Donauzeile 72	Fer. Józ. -rakp. 12	II.

ÖZV. ZITTERBARTH TERÉZ

1832	5.465	J. Hörcher	Nächst Neugebäude	Szabadság-tér helyén	II.
1832	5.644	Th. Eisenzier	Jäbergasse—Mondgasse	Hold- u. 7	I.
1838	7.108	G. Engelmayer	Waizenerstr. 371	Vilmos cs.-út. 68	I.
1838	7.232	Jos. Hellmer	Kl. Kreuzgasse 514	Kazinczy- u. 49	I.
1838	7.333	Fröhlich	Blaue Hahngasse 1350	Kazár- u. 7	I.
1838	7.498	Fr. Weszely	Kleine Kreuzgasse 515	Kazinczy- u. 51	I.
1839	7.643	Joh. Zucker	Fleischergasse 691	Vámház-körút 12	I.
1839	7.814	Joh. Seidl	Landstr. 456	Múzeum-körút 41	I.
1839	7.825	Dan. Farkas	Grossefeldgasse 939	Nagymező- u. 43	I.
1844	10.416	Ben. Büchler	Altgasse		I.
		5.644—7.825 felelős	Laurent Zofahl		
		10.416	« Jos. Diescher		

ZOFAHL, LÓRÁNT

1829	4.335	G. Hess	Göttergasse	Bálvány- u. 14	I.
1829	4.660	Baron v. Orczy	Königsgasse	Király- u. 1	I.
1830	4.990	Br. v. Orczy 2 Tempel für Juden in seinem Haus	Königsgasse	Király- u. 1	
1830	4.991	Baron v. Orczy	Herrengasse 428	Petőfi S.- u. 14—16	

Em. ráép.

Év- szám	V. A. szám	Építettő, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi rég	adatok mai	Eme- let- szám
1832	5.410	Prof. Reisinger	Neue Weltgasse 554	Semmelweis-u. 10	II.
1832	5.441	Jos. Pietsch	Ecke Rosenpl. Donaug.	Váci-u. 37	II.
1832	5.537	M. Weiss	Donau- u. Hutgasse 250	Irányi-u. 19	I.em. ráép.
1833	5.670	Cath. Rössler	Josephsplatz	József-tér 10	II.
1833	5.672	A. Kultsár	Kolbachergasse 498	Reáltanoda-u. 7	I.
1834	5.879	J. Perger	Hatvanergasse 13	Kossuth L.-u. 8	Em. ráép.
1835	6.139	A. Rabel	3 Mohrengasse 1196	Paulay Ede-u. 55	I.
1835	6.152	B. Liebners Kaserne ..	Lazarusgasse	Lázár-u. 13	I.
1836	6.241	Jos. Neuhofter	Schiffgasse 631	Hajó-u.	II.
1836	6.248	Georg. Hess	Ellbogen- u. Laudong.	Laudon-u. 14	I.
1837	6.426	Leop. Rottenbiller ...	Leopoldgasse 1293	Váci-u. 59	II.
1837	6.521	Karl Kohlmann	2 Mohrengasse	Paulay Ede-u. 23	I.
1838	7.263	Ign. Schlechter	Schützengasse 330	Királyi Pál-u.	I.
1839	7.663	Jos. Neuhofter	2 Adlergasse	Sas-u. 34	II.
1839	7.680	Liedermann	Jägergasse, Wollgasse	Vadász-u. 33	II.
1839	7.801	Fr. v. Schmid	Rettiggasse 1261	Révay-u. 13	I.
1839	7.808	Dom. Barisch	Neue Weltgasse 560	Semmelweis-u. 27	fsz.
1839	7.999	V. Mayer	Schützengasse	Királyi Pál-u. 18	I.
1839	8.644	M. Krivalkovszky	Kleine Kreuzgasse 25	Kazinczy-u.	I.
1839	8.048	Joh. v. Weisz	Leopoldgasse 208	Váci-u. 84	fsz.
1839	—	Dan. Müller	Landstrasse 1395	Károly-körút	II.
1839	8.291	Buday	3 Trommelgasse 562	Dob-utca 16	II.
1839	8.296)	Saját háza	Stadtgutgasse 965	Sándor-u. 38	I.
1840	8.445)				
1840	8.503	Bart. Erhard	Donauzeile	Fer. Józ. -rakpart 1	I.
1840	8.651	Liedermann	Stadtwaldchenallee No 4	Vilma királynő-út	
1841	—	M. Kuzol	Kleine Kreuzgasse 25	Kazinczy-u.	II.
1846	11.342	Brüder Oswald	Wind- u. Sperlinggasse	Nádor-u. 20	III.
1847	11.635	Al. Bertha	Landstrasse 565	Múzeum-körút 5	III.
1847	11.636	Glasz	Kerepeserstrasse 9	Rákóczi-út 14	II.
1847	11.693	Jos. Scheibel	Dampfbad, Kreutzg. 327	Kazinczy-u. 40	I.

B) KISEBB MESTEREK.

DANKÓ JÓZSEF

1833	5.680)	Marianne v. Majthényi	Königsgasse 3	Király-u. 3	II.
1842	9.634)				
1837	6.404	Leop. Becher	Waizenergasse 632	Váci-u.	

HACKER LAMBERT

1822	3.217	Gr. Emil v. Jankovits .	Ecke Grünebaum- und Hutgasse	Veres Pálné-u. 1	II.
------	-------	-------------------------	---------------------------------	------------------	-----

LANDHERR ANDRÁS

1818	2.294	Joh. Farkas	2 Mohrengasse	Paulay Ede-u.	
1830	4.853	Ign. Perger	Hatvanergasse 546	Kossuth L.-u. 13	I.
1830	4.868	Milos Miroslovovits ..	Hasengasse 5	Lónyay-u.	

WIESER FERENC

1846	11.336	Em. Kuthreiber	Kerepeser- u. Sommerg.	Rákóczi-út 3	I.
1846	11.350	Huszár	Jägergasse 364	Vadász-u. 25	I.em. ráép.

TEIG ERNŐ

1838	7.433	Jos. Polgár	Rettiggasse 1261	Révay-u.	I.
1838	7.566	Sellmayer	Feldgasse—3 Lämmer- gasse 1053	Nagymező-u. 43	I.

C) MESTEREK MEGJELÖLÉSE NÉLKÜLI ÉPÍTKEZÉSEK.

A nádor 1822 december 14-én kelt rendelete szerint 1823-tól kezdve az építési engedélyhez csatolt két terv közül az egyiket kiadják az építetőnek, a másikat Pest város tanácsának, hogy az eltérő kivitt megakadályozhassa. (V. A. 3301.) A tanácshoz átküldött rajzok 1823—1828-ig hiányoznak, az 1829—1838-ig terjedő időszak tervei 1—650 számok alatt három kötegben őriztetnek a Szépitőbizottmány levéltárában.

Mivel az ügyiraton gyakran nem szerepel a tervezőnek a neve, 1823—1829 között számos jelentős épület tervezője egyelőre nem állapítható meg; másrészt mivel a ház topográfiai meghatározása gyakran csak a terv alapján lehetséges, ez időszaki számos fontos épület topográfiai megállapítása ugyancsak nehézségekbe ütközik. Ezért az 1823—1828 közötti épületek közül a mesterek szerint *nem csoportosítható* és helyszíni szabatosan meg nem jelölhető jelentősebb épületek jegyzékét a következőkben adom:

Év- szám	V. A. szám	Építető, esetleg későbbi tulajdonos neve	Helyrajzi adatok		Eme- let- szám
			régi	mai	
1823	3.381	Sam. Fröhlich.....	Salzamtgrund	József-tér—Dorottya- utca	II.
1823	3.387	Fr. Kehrer	Salzamtgrund	József-tér— Dorottya-u.	II.
1823	3.526	L. Döry	Am Hatvaner Tor	Károly-körút	I.
1823	3.533	Joh. Ringauf.....	2 Adlergasse 505	Sas-utca	I.
1823	3.539	Fr. Gross	Josefplatz 472, neb. Musch	József-tér	I.
1823	3.570	A. Valero Seidenfabrik	Königsgasse	Király-utca	III.
1825	3.705	W. Hudetz	Salzamtgründe	József-tér	II.
1826	3.819	Gr. Jul. Szapáry	Leopoldstadt 210		III.
1826	3.820	Demeter Ötvös.....	Marktpl. geg. 3 Kroneng.	Wekerle S.-u. 1. v. 2	II.
1826	3.868	Br. Stammlein	Marktplatz	Gizella-tér	II.
1826	3.908	G. Germann	2 Adlergasse	Sas-u.	I.
1827	4.063	Jos. v. Barlay	Rosenplatz 63	Rózsa-tér	I.
1827	4.065	Ant. Schaft	Mahlergasse 15—16	Képiró-u.	I.
1827	4.156	Aloys Heinrich	Donauufer 475	Dunapart	II.
1828	4.333	Karassay	Adlergasse neb. Seidl	Sas-u.	I.
1828	4.379	Liebner	Mohrengasse	Paulay Ede-u.	I.
1828	4.431	H. Bayer	Hochstrasse 230	Arany János-u.	I.